

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610--147 75565
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURBAN
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

DIYARBAKIR MİLLETVEKİLİ
SAYIN Av. Dr. MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU'NUN
TBMM 7/34453 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVABI

7/34453
GK 20

SORULAR

Türkiye'nin hızla kentleşen yapısı ve devam eden kentsel dönüşüm projeleri, şehirlerimizin dokusunu ve ekolojik dengesini derinden etkilemektedir. Bu süreçte, sadece mevcut yapıların değil, aynı zamanda gelecek nesillerin sağlıklı ve nefes alabilir bir çevrede yaşama hakkını temsil eden yeşil alanların ve mevcut bitki örtüsü kimliğinin korunması büyük önem taşımaktadır. Bu önerge, kentsel dönüşüm projelerinde, alanların tarihsel, kültürel ve ekolojik değerini taşıyan yaşlı ağaçların ve nadir bitki türlerinin korunmasına yönelik somut adımların atılmasını ve gelecek nesillerin doğal mirastan mahrum kalmamasını temin etmeyi amaçlamaktadır.

Bu bağlamda;

- 1) Bakanlığınız bünyesinde, kentsel dönüşüm projelerinde yıkım veya yeni inşaat süreçlerinden etkilenen alanlardaki yaşlı ve endemik bitki türlerini kapsayan detaylı bir "Bitki Örtüsü Envanteri ve Değerlendirme Sistemi" kurulması yönünde bir çalışma bulunmakta mıdır? Şayet varsa, bu sistemin içeriği ve uygulama takvimi hakkında bilgi verilebilir mi?
- 2) Kentsel dönüşüm projeleri kapsamında, kesilmesi veya taşınması planlanan her ağaç ve bitki türü için, bilimsel temellere dayalı bir "Ekolojik Etki Değerlendirme Raporu" hazırlanması ve bu raporların kamuoyuyla şeffaf bir şekilde paylaşılması zorunluluğu getirilmesi düşünülmekte midir?
- 3) Proje alanlarındaki yaşlı ve/veya tescilli ağaçların başka bir alana taşınması (transplantasyonu) veya proje içinde korunarak entegre edilmesi konusunda Bakanlığınızın uyguladığı veya uygulamayı planladığı spesifik teşvikler veya yasal zorunluluklar bulunmakta mıdır? Bu konudaki mevcut başarı oranları ve karşılaşılan zorluklar nelerdir?
- 4) Kentsel dönüşüm alanlarında, yok olan yeşil alanların yerine "eşdeğer" veya "daha fazla" yeşil alan oluşturma konusunda standart bir metrik veya uygulama prosedürü mevcut mudur? Bu yeni yeşil alanların sadece niceliksel değil, aynı zamanda biyolojik çeşitlilik ve ekosistem hizmetleri açısından da nitelikli olması nasıl sağlanmaktadır?
- 5) Gelecek nesillerin sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı kapsamında, kentsel dönüşüm projelerinin çevresel sürdürülebilirlik ve yeşil altyapı prensipleriyle uyumunu denetlemek üzere, bağımsız bir "Kentsel Ekoloji ve Çevresel Etki Denetleme Kurulu" oluşturulması düşünülmekte midir?

CEVAP

Kentsel Dönüşüm Başkanlığımızca yürütülen kentsel dönüşüm uygulamaları 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun ve 6306 sayılı Kanun'un Uygulama Yönetmeliği uyarınca yürütülmektedir. Söz konusu kentsel dönüşüm uygulamalarına konu alan ve yapıların (Riskli Alan, Rezerv Yapı Alanı ve Riskli Yapı) belirlenmesine dair usul ve esaslar, anılan Kanun ve Uygulama Yönetmeliği ile tanımlanmış olup Başkanlığımızca anılan mevzuat kapsamında uygulama yapılmaktadır.

Anılan Kanun kapsamında yapılan uygulamalar afet risklerine karşı can ve mal kaybına yol açma riski taşıyan yerleşim alanları ile bu alanlar dışındaki riskli yapıların bulunduğu yerlerde; afetlere duyarlı ve bütüncül planlama yaklaşımı çerçevesinde, kent kimliği ile uyumlu, mahalle kültürünü destekleyen, insan ölçeğinde, az katlı yapılaşma anlayışıyla yürütülmekte; uygulamalar aynı zamanda sahip oldukları yeşil alan düzenlemeleri ve gölgeleme elemanları gibi donatı unsurları ile yıkım ve inşaa faaliyetlerinden etkilenen yerlerde bitki örtüsünün korunması ve yeşil altyapının oluşturulmasına ilişkin tedbirleri de içermektedir.

2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında, anıt ağaclar “korunması gerekli tabiat varlıkları” arasında yer alır. Bu kanun, devletin bu varlıkları koruma ve teşvik etme yükümlülüğünü açıkça belirtmektedir. İlke kararları doğrultusunda, bir ağacın anıt niteliği kazanması için yaş, boyut, tür, tarihi ve kültürel bağlam gibi kriterler teknik olarak değerlendirilir. Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslar Yönetmeliği ile bu ağacların tespiti, tescili ve korunmasına dair süreçler netleştirilmiştir.

Ağacların transplantasyonu (taşınması) sırasında en önemli hususlar; ağacın kök sisteminin korunması, uygun mevsimde işlem yapılması ve yeni ortamın adaptasyon koşullarının sağlanmasıdır. Bu işlemler yüksek teknik hassasiyet ve uzmanlık gerektirmektedir.

Transplantasyon sürecinde dikkat edilmesi gereken başlıca noktalar; ağacın türü ve yaşı, mevsim seçimi, kök sisteminin korunması, taşıma ve dikim süreci, adaptasyon ve bakım gibi hususlar dikkat edilmesi gereken hususlardır.

Bilimsel danışmanlık ve uzman ekiplerle çalışma, önceden planlanmış transplantasyon takvimi, yerel ekosistemle uyumlu yeni dikim alanı seçimi, kamu kurum ve kuruluşları ile yerel yönetimlerin rehberlik ve denetiminde yapılan transplantasyon süreçlerinde başarıyı artırmaktadır.

Tüm bu süreçler meri mevzuat kapsamında ilgili Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonları tarafından değerlendirilmektedir.